

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita B. Francisci Salesii, Episcopi Et Principis Gebennensivm Meritissimi

Maupas du Tour, Henri Chauchon de

Coloniæ Ubiorum, 1663

Cap. VIII. Taurini rem Catholicam agit: potiſſimùm Tononi restitui sacra
curat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42882

*Taurini rem Catholicam agit: potissimum
Tononi restitui sacra curat.*

DUM tanquam cœleste quoddam balsamum Neophytorum pectora perfudit Ecclesiæ nostræ eloquentia sanè penetrabilis; literas gratulatorias accepit à Celsissimo Duce Sabaudia, de præcipuè capita complectentes, quæ mirificè servum Dei delectaverunt: alterum, quòd is profitebatur mirifico se desiderio teneri, omni ope ipsius juvandi ad tam sancta cœpta promovenda: alterum, quòd eundem Taurinum invitabat, quòd agere posset cum ipso coram: communicaturos inter se consilia eò spectantia, modumque ac rationes disquisituros, ad progressus ingentes faciendos inchoato in opere. Nihil potuit beato Viro accedere jucundius: quam obrem aetis iterum iterumque gratis misericordiam Domino, qui pio Principi tam salutarem mentem injecisset, nihil cunctatus proficiscitur, perque Vallem Garocellam, & Alpes Cottias pergit eò, quòd invitabatur, tempestate perfrigida, nivibusque tam altis, non semel vitæ periculum adierit, vel ex frigore velex præcipitiis. Et verò fuit, cum membrorum omnium usu captus, & immotus tanquam stativix movere pedes ad gressum posset: quo eodem tempore, ut benignissimam Domini Dei in sua providentiam agnoscas, eunti occurrit Monasterium, ubi refocillavit tantillum vires, hortantibus atque adeò penè cogentibus Religiosis, ne ca-

commodo cœlo viâ reliquum metiretur; viatores enim quotidie reperiri ex frigoris atrocitate inanimos: sed vrgebat dilectio morte fortior: ita retineri non potuit. Quamobrem iter satis longum idem, & omni ex parte difficile quanta celeritate potuit emensus, Taurinum cum pervenisset, singulari quadam benevolentia significatione à Duce exceptus est. Et verò, præterquam quòd horas plures solus cum solo collocutus est, placuit, ipsum, ad pondus addendum rei, de iisdem capitibus disputantem audire coram Nuntio Apostolico, Aulicorumque primariis: eo in confesso præfatus cur venisset, efficacissimè disseruit de argumento sanè pergrato, hoc est, de Domini gloria amplificanda iis in locis, capita octo proponens eò spectantia plurimum.

Primò, juberet Dux, ditione sua tota excedere Ministros hæreticos: eos enim incolarum conversioni vehementer officere.

Secundò, juberet idem, Magistratus, dignitatesque civiles committi Catholicis, ab iisdemque excludi hæreticos.

Tertiò, ad instituendos in fide adultiores, erudiendamque juventutem, fundaret Tononi Collegium Patrum Societatis Jesu.

Quartò, juberet quæstionem institui de redditibus Ecclesiasticis, quos aut hæretici injustè usurparent, aut alii quilibet illegitimè sibi arrogarent: hinc enim posse effici summas ingentes, unde & Tempia ab hæreticis diruta restitui, & veri legitimi que Ministri sacrorum Altarium, ali possent.

Quintò, Conducibile fore, in Ternerano territorio

98 VITÆ B. FRANCISCI SALESII
itorio parœcias plures in unam eandemque red
gi, unde reditus uberiores existerent, quò Pa
chi dignitatem suam decorè sustinere possent
cis iis, ubi egestas ceteroqui perpetua.

Sextò, Necessarium videri, constitui à Præfede
locorum illorū, pœnæ certum genus modumque
in eos, qui se criminibus inquinarent iis, quæ
hæretica licentia penè in consuetudinam ve
tissent.

Septimò, Certi reditus & stabiles assignare
tur in numerum haud mediocrem orthodoxo
rum Concionatorum: eam in rem satis fore pe
cuniarum summas annuas, quæ Ministris vigi
hæreticis pendebantur, si Celsissimo Duci plac
ret, illas hos in usus tam pios derivari.

Octavò, Restauranda esse Templà. Tono
oppidi, & Ædem sacram Alingianæ Parœciæ, in
dem constituendo Parochos, attributis cuique
certis redditibus, quò & ministrare commodè po
sent Sacramenta Catholicis, quorum non exigua
jam tum numerus esset; & servirent institutio
hæreticorum complurium, seriò jam de fide o
thodoxa capessenda cogitantium: id n̄ fieret, pe
riculum esse ne illi in errore ad suam ipsorum pe
niciem permanerent.

Hæc uti à Viro Dei singulari quodam divi
gloriæ studio proposita erant, ita à Celsissimo D
ce tanquam à Deo profecta, excepta sunt. Quæ
facultatem Francisco dedit parœcias aliquot red
tuendi, Parochos sex, singulos in singulas elige
di (reditus iis ab Equitibus Ordinis S. Mauri
suppeditatum iri) perficiendi ut quamprimùm

Æde sacra S. Hippolyti, Tononensi, sacrificium perageretur, cujus quidem Templi in possessionem Catholici jam venerant: significatumque Catholicis eisdem, in scripta redigerent, quæ jam proposuissent Principi: ea ubi sibi tradita essent, spondit Nuntius Apostolicus, missurum se Romam, & apud Summum Pontificem curaturum.

His peractis, reditum quam celerrimè potuit, adornavit Vir divinæ gloriæ zelo æstuans, atque ad eò impatiens moræ cujusvis minùs necessariæ. In discessu, literas ad Tononenses ipsi pius Princeps tradidit, quarum hæc fere summa: *Ingenti nostro gaudio accepimus, vos operam dedisse Concionatoribus Catholicis, dum verbum Dei vobis traderent, sinceramque doctrinam fidei orthodoxæ. Sperantes itaque hac opportunitate apertum vobis iri viam salutis, hortamur vehementer, eâ ut bene utamini: utemini autem bene, si animos adverteritis ad rationes quæ vobis exponentur, ac difficultates quæ circa ea quæ tradentur, vobis occurrent, proposueritis. Nobis quidem nihil tam cordis est, quam ut vos in sanctâ nostrâ Religione progressus facere, ad nos referatur:*

Hæ literæ mitum quas turbas exciverint in Tononensibus hæreticis, in antesignanis autem præsertim: II perciti & iracundiâ & odio, minas atrociter intentare in vigilantissimum Pastorem, convitiâque addere, & sermones ad seditionem spectantes. Ac re ipsa furiosissimi quique ad arma cõversi, præmiserunt invalidiores aliquot, qui fustibus lapidibusque instructi, accederent propiùs ad Ædem sacram, cui restaurandæ jam operam dare Franciscus cœperat: sed advolârunt ex adverso,

Catholici statim, protectori suo regendo, ut
 erat: ac vim sectariorum iniquam, iustâ vi repul-
 sâ, minantur palàm interfecturos se, si quis ma-
 sueto Pastori afferret injuriam. At is ad
 „ conversus, Veleâ re, inquit, planum facitis
 „ esse Neophytos, atque adeò nondum perit-
 „ mos Effatorum Evangelicorum. Deprehend-
 „ tis progrediente die, in sacra ea doctrina me-
 „ tionem fieri mortis proximorum causâ suber-
 „ dâ; tantùm abest, ut, quod facitis, de inter-
 „ cendo quoquam agatur. An sunt ea miracu-
 „ Ecclesiæ illius, quam proximè deseruistis? Sa-
 „ cti Apostoli ad vitam revocaverunt mortu-
 „ vos de vivis necandis agitis? illi gressum hal-
 „ lem claudis restituerunt: vos de truncandis
 „ qui expeditè gradiuntur, initis consiliû? Ab-
 „ ste, quæso, abstiste, fratres mei, meditari
 „ demonstrate potius, filios vos esse Jesu Christi
 „ & injurias perferendo, &, si res feret, et
 „ verbera: etenim longè gloriosius est, Dei cau-
 „ res duras perpeti, quàm ex inani popularis
 „ riæ aucupio, ulcisci contumelias. Si me diligis
 „ quod se facere præ se fert unusquisque vest-
 „ unum à vobis in beneficii loco peto: man-
 „ estote, & obvium quemque consalutate
 „ mi, nullo discrimine sanctæ fidei & erroris. Vi-
 „ cite illos observantiæ significatione; quò in-
 „ ligant vos humilitatis Christianæ disciplinam
 „ capessere, in quâ ministrare quàm ministrari
 „ honorificentius est, hoc est, pro servo, quàm
 „ Dominose gerere.

Ita benedictione Domini confirmatus, pro-

dit obviam adveniēti multitudini: quæ constantia sic hostiles in fregit animos, ut recesserint illico. Verum, ut non facillimè de suscepto semel consilio dimoventur homines hæretici, in iis præsertim quæ ad sectæ propugnationem pertinent, Syndici Consiliiarique, ubi nihilo seciùs instare operi Franciscum vident, primùm quidem operas per vim dispellere aggressi sunt; dein, quoniam id non processit, per publicum Notarium, ex formula Franciscum vetant procedere longiùs: at Vir Dei contra contestatus; accusaturum se crimine Majestatis & perduellionis, eos, qui cœptam legitimè ædificationem interturbarent; declaravitque digna tali persona constantia, peritæturum se porro, & donec aliud cõstitutum esset legitimâ auctoritate, eadem sacram restauraturum, & mox in restaurata Sacrificaturum.

Hic verò conversi Ministri ad convitia atque adprobra, ut sic animo comparatum Virum Dei vident, ad eum adeunt, & Magusne es, an Propheta, ajunt, qui jaëtes Religionem tuam triumphaturam his locis, Catholicosque rerum potituros? nū hæc à familiari tuo genio accepisti? Quæ « Domino Deo meo sit gratia, neque Magus un- « quam fui, excepit Vir Apostolicus, neque mihi « quidquam cum Magis commercii fore spero: « Propheta item non sum; neque is sum, cui Do- « minus Deus dona talia impertitur: hæc siqui- « dem reservat dignioribus: nihilò tamen seciùs « ajo, Calvinismum intra breve temporis inter- « vallum cessurum prorsus sanctæ Romanæ Ec- «

clesie Catholicæ à Domino fiet istud: is deniq
 dominabitur, ut par est. Tum compellans Neo
 phytos, Res nostræ, inquit, suaviter stabiliend
 sunt: quicquid habent virium aduersarii nostr
 totum exerunt cum insigni Tyrannide: nec
 cur quidquam de eorum humanitate speremus
 Si tumultuabuntur vel leviter, non dubito, qu
 ma&ter primus omnium: semper enim id tenu
 erunt infideles, ut oves dispersuri, prius in Pa
 stores laxirent. Nos verò ne cadamus animi
 illud modò sequamur, ut eorum obstinatione
 vincamus patientiâ, petulantiam sanctâ qua
 modestiâ retudamus. Res duras toleremus tan
 tisper: Dominus Deus aderit: de eius misericor
 diâ confidamus: mens enim nostra sincera co
 illo est. Nolim ego vos ad lanienam ducete at
 tere, quàm saginaverim: nimis novi estis adhuc
 fide, & nimis infirmi: nondum vestræ coram
 ad felicitatem in cœlo obtinendam elaborat
 sunt: vestrum est illis extremam manum imp
 nere, fortiter fidelitèrque dimicando: pot
 mùm autem benignitatem exercendo, & p
 tientiam: hæ virtutes victoriam vobis de ho
 parient. Filioli mei, Dominus dedit mihi,
 vos quod attinet, cor sanè molle, & paternu
 ceterum, ut in orbe isto aspe&tabili sidera ca
 sus habent valdè mundi elementaris motib
 contrarios, ita cœlestium animarum sensus p
 nè à terra extant. Illud monco iterum, con
 dendum Deo esse; *Veniens veniet, & non tardat*
 (a) interea, laboremus tan&isper optimi Domini

(a) Habac. 2.

causâ, à quo nobis præclara imprimis merces
rectè factorum servatur: neque defatigemur a-
nimis; quandoquidem nulla tempus inter &
æternitatem aptè institui comparatio potest.

Et egregiæ orationi respondebat par actio; nul-
lam quietis partem capere eum sinebat zelus do-
mûs Dei, qui intima illius præcordia depasceba-
tur: in id ergo assiduè incumberebat, & acriter qui-
dem, ut quæ detrimenta sanctæ fidei iis locis im-
portaverant profanis sacrilegiis homines impii,
hostesque fidei capitales, ea reponeret abundè.
Uno eodémque tempore simul sacras vestes ad
nitorem pompamque comparat, simul piæcum
Neophytorum mentes tanquam exquisitissima
suppellectili sanæ institutionis exornat.

CAPUT IX.

Catholicorum rituum usum instaurat Tononi:

ibidem sacrificium ipse peragit natalitiâ

Christi JESU nocte: tum efficaci ex-

hortatione ad rectam fidem

reducit plurimos.

UNAM petebat à Domino David, pius ille Prin-
ceps, ut videret voluptatem Domini, visitans Tem-
plum sanctum ejus; (a) aut benignitatem Domi-
ni, ut Chaldaeus Paraphrastes; aut ejusdem pul-
chritudinem, ut S. Hieronymus; aut gaudium,
ut Sanctus Augustinus; aut, ut Theodoretus,
dona gratiæque, quibus suos Deus sanctis illis
in locis augere consuevit. Simillima vota Fran-
cisci fuere, quem aptè, ut Davidem illum, Virum
secun-

G 4

[a] Psal. 26.